

Ons werk – een aantal relevante aspecten

– Surendra Narayan

Er wordt veel raad en advies gegeven in de leringen van de Groten in alle religies, en ook in de theosofische literatuur, over het belang van het werk in ons leven, over het soort werk en over de houding of geestesgesteldheid achter het werk wat we doen. Wanneer we goed opletten, merken we dat er feitelijk geen moment is zonder actie op het een of andere niveau van ons bewustzijn. Niemand kan zelfs maar een ogenblik actie-loos blijven.

Surendra Narayan was gedurende vele jaren internationaal vice-president van de TS.

Aangezien het ons hier gaat om het handelen of het werk dat gedaan moet worden door diegenen die trachten in de richting te gaan van meer goedheid in het leven, zou negatief of schadelijk handelen op elk terrein hier niet aan de orde moeten zijn en wij aanvaarden dit volkomen in theorie. Maar als wij niet oppassen, kunnen wij er soms later tot onze ontsteltenis achter komen dat wij, wellicht gedreven door de voorbijge en lelijke aangroeisels in onze voertuigen, verkeerde dingen gedaan hebben, onvriendelijke gevoelens en gedachten ten opzichte van anderen hebben laten ontstaan die hen kunnen schaden en ons ook. Constante waakzaamheid en aandacht wordt derhalve benadrukt door de Leraren, want de gedachten en emoties van iemand die het spirituele pad betreedt neigen ertoe sterker te worden, krachtiger, en kunnen veel meer kwaad doen dan die van gewone mensen.

Men heeft vastgesteld dat, waar helpend werk op alle verschillende niveaus aanbevolen is, er speciaal de nadruk gelegd wordt op werk dat ertoe bijdraagt dat er een dieper begrip van het leven ontwaakt, van de levensloop, het levensleed en het levensdoel. *Aan de voeten van de Meester* verwijst bijvoorbeeld naar Gods

plan van evolutie en verklaart dat wanneer iemand het eenmaal heeft ingezien en het echt begrijpt, dat hij dan niet anders kan dan eraan mee werken en zichzelf er één mee maken, omdat het zo glansrijk is, zo prachtig. Het boekje zegt verder dat arme mensen voeden goed, edel en nuttig werk is, maar dat het voeden van hun ziel edeler en nuttiger is. De nadruk ligt op transformatie van een mens, zijn aard, gedrag en kijk op het leven – van de ‘dier-mens’ tot een ‘menselijke mens’, die aldus begint te leven op een humane manier.

Een inspirerend stukje leiding is vervat in een brief van een Meester van Wijsheid aan Francesca Arundale, met het volgende advies: ‘zelfs als eenvoudig lid, veeleer als iemand met een functie, moet u leren dat u wel mag onderwijzen, spirituele kennis vergaren en kracht; dat het werk op u mag leunen en dat de treurende slachtoffers van onwetendheid van u kunnen leren wat de oorzaak en de remedie voor hun pijn is.’

Het zou echter onjuist zijn te denken dat diegenen die werken om ‘zielen te voeden’ onverschillig staan ten opzichte van het voeden van fysiek hongerende mensen of het verlichten van fysieke pijn en lijden, want naarmate het bewustzijn zuiverder wordt, groeit het in mededogen en kan het niet onverschillig blijven ten opzichte van lijden op de lagere levensniveaus. Dienstbaar werk op alle niveaus vloeit hier natuurlijkerwijze uit voort. Dit brengt ons op Annie Besant. Zij werkte voor menselijke regeneratie door middel van de Theosophical Society. Zij werkte ook voor maatschappelijke hervormingen, voor de ontwikkeling van vrouwen en kinderen en voor arbeidswelzijn; ook stichtte zij de Theosofische Orde van Dienst onder het motto: eenheid van allen die liefhebben in dienst van alles wat lijdt.

Laten wij niet vergeten dat werk ook onze plicht en verantwoordelijkheid jegens de familie inhoudt, als wij die hebben. In de bekende *Mahamangala Sutta* van de Boeddha, wordt onder de grootste zegeningen vermeld het steunen van vader en moeder en het koesteren van vrouw en kind. Ook in *De Stem van de Stilte* staat een

duidelijk advies: ‘wanneer u verteld wordt dat u om bevrijding te bereiken, uw moeder moet haten en uw zoon veronachtzamen; uw vader moet verloochenen en hem ‘gezinshoofd’ noemen; alle mededogen jegens mens en dier af moet zweren – zeg hun dan dat hun tong vals is.’

Het is vanzelfsprekend dat alle werk efficiënt moet gebeuren, naar beste weten en kunnen en met volledige aandacht. ‘Bedenk hoe u een karwei zou verrichten als u wist dat de Meester direct zou komen om het te inspecteren.’ Efficiëntie omvat ook volledige toewijding. Over kolonel Olcott schreef de Mahatma: ‘hij verzinkt zijn persoonlijkheid in zijn doelstelling, en besteedt geen aandacht aan gebrek aan comfort of persoonlijke belasting die hem onterecht ten deel valt.’ Toewijding aan werk hangt niet af van het niveau waarop het werk gedaan wordt of gedaan zou moeten worden. Men zegt dat toen George Arundale naar Annie Besant toekwam om haar zijn diensten aan te bieden voor het werk van de Theosophical Society, zij bezig was talloze brieven te schrijven en er postzegels op de enveloppen geplakt moesten worden. Dus vroeg zij hem meteen om postzegels te plakken, hetgeen hij respectvol deed. Want het organiseren van een bijeenkomst in een theosofische loge of elders, het opendoen van de deuren, het klaarzetten van de stoelen, ze misschien wel afstoffen, het aanzetten van de verwarming of de ventilatie en de microfoon, indien nodig, is net zo belangrijk als de taak van de spreker. Het kenmerk van een goede werker is niet de functie die men bekleedt. Wij kunnen denken aan het leven en het werk van mevrouw H.P. Blavatsky en C.W. Leadbeater in dit verband. En aan iemand die klaagde dat zijn of haar leven verspild werd door alleen maar gewoon, vervelend huishoudelijk werk te doen, schreef de Leraar: ‘wat is nu een betere discipline dan de dagelijkse plichtsbetrachting? Wat is nu een beter pad naar de verlichting waar u naar streeft dan het dagelijks overwinnen van het zelf?’

Een aspect dat aandacht behoeft en dat leven en kracht geeft aan ieder werk dat

men doet, is wat genoemd kan worden, zelfzuivering. Het is ook wel genoemd het overstijgen van dat afgescheiden zelf dat alleen denkt en handelt in de smalle groeven van het bewustzijn dat beperkt is tot het ik-gerichte lagere zelf. Dit leidt ertoe dat het juiste begrip gaat dagen, het juist zien van wat reëel is en wat irreëel is of illusoir. Men verwerpt niet iets nieuws of iets wat er niet al was. De Leraren hebben uitgelegd dat wanneer men beseft dat wat lijkt op een slang slechts een touw is, het niet is alsof de slang weggeleden is en er een touw voor in de plaats gekomen is. Het was altijd al alleen maar een touw, maar werd ten onrechte gezien als een slang, in een zinsbegoocheling. Op die manier wordt, naarmate men boven de waanvoorstelling van een afgescheiden zelf uitstijgt tot een toestand van *eenheid* met alle leven, het werken voor het welzijn van anderen effectiever, zelfs krachtiger wordt, omdat men 'de fijne beroeringen van de geest doorgeeft'. Er komt een stadium wanneer liefde en mededogen jegens ande-

ren, jegens alle leven, op een natuurlijke en inspanningsloze manier begint te stromen uit een zuiver en zelfloos hart – zoals een rivier stroomt, zoals de wind waait, zoals de geur van een bloem zich rondom verspreidt.

Wij worden herinnerd aan een inzichtelijk vers van de heilige Tulsidasa, waarin hij vermeldt dat dichters die heiligen of mensen met een goed hart vergeleken hebben met boter, de diepte van hun goedheid niet goed begrepen hebben, want terwijl boter smelt als deze zelf hitte ondergaat, smelten de harten van heilige mensen wanneer zij de hitte of het lijden van anderen opmerken.

N.Sri Ram heeft eens gezegd: 'er bestaat niets dynamischer dan het leven; wanneer iemand een mooi leven leidt, zullen juist zijn manier van leven, zijn gedachten, emoties en inspiratie, anderen helpen op manieren die wij niet kennen.'

Uit: *The Theosophist*, juli 2002
Vertaling: A.M.I.

Wij zijn allen broeders
omdat het leven één is,
omdat de goddelijke vonk
die wortel is van ons bestaan
precies dezelfde is in u, in mij,
in alle mensen op aarde.

Wij zijn allen broeders,
wij hoeven het niet te worden.

Uit: Danielle Audoin,
Een benadering van Theosofie